

N:o 67.

Ank. till Riksd. Kansli d. 25 April 1870, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion, angående befrielse för Skillinge fiskeläges åboar från erläggande af nu utgående afgäld till borgmästaren i Christianstad.

(I. A.)

Uti en inom Riksdagens Andra Kammare väckt och till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 96) har Herr *Ola Lasson* föreslagit, att Riksdagen måtte uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes till nästa Riksdag aflåta nådig Proposition om befrielse för Skillinge fiskeläges åboar från erläggande till borgmästaren i Christianstad af den afgäld, hvilken nu till honom utginge såsom fyllnad i hans aflöning, samt att nämnda afgäld i stället finge ingå till Staten, emot det bemälda tjänsteman för framtiden erhöle fyllnadslön af statsmedel.

Af motionen bilagda handlingar har i afscende å ifrågavarande fiskeläge, som, enligt motionärens uppgift, är beläget 1 mil söder om Cimbrishamn och 7 mil från Christianstad, Utskottet hufvudsakligen inhemtat, hurusom uti bref, dateradt Köpenhamns slott Tisdagen näst efter Divisionis Apostolorum år 1543, Konung Christian III i Danmark undt och tillåtit att borgmästare, rådmän och menige borgare uti köpstaden Åhus måtte och skulle hafva, njuta, bruka och behålla Skillinge fiskeläge, så att der skulle ingen bygga och bo utan borgare och innevanare (byemendh) i Åhus. Af dessa skulle borgmästare och råd uti Åhus uppbära jordskyld och därför gifva till Kongl. Maj:t och Kronan ett mindre belopp i penningar (24 sk. groth.) samt dertill någon sill, såsom Kongl. Maj:t fick på andra Dess och Kronans

Bih. till Riksd. Prot. 1870. 4 Saml. 1 Afd. 33 Häft.

fiskelägen samt desslikes sakfall och annan Kongl. ränta och rättighet härvid i allo mätto oförkränt. Efter det staden Christianstad blifvit anlagd hade Konung Christian den IV i Danmark uti 7:de punkten af stadens under den 15 Mars 1622 utfärdade privilegier undt och beviljat Christianstads innevånare att alltid dädan-efter, *intilldess annorlunda förordnades*, för den årliga och sedvanliga afgift njuta, bruka och behålla, ibland annat, Skillinge fiskeläge, som af framfarne konungar vore privilegieradt under Åhus; varande, sedan provinsen Skåne kom under Sveriges krona, af Kongl. Maj:t i nåder förklaradt genom särskilda resolutioner den 21 November 1660, att, ehuru Kongl. Maj:t icke hade lägenhet att revidera stadens privilegier, Kongl. Maj:t likväl ville, att borgerskapet blefve dervid handhafdt och erhållet, till dess Kongl. Maj:t blefve i tillfälle att samma privilegier noga låta öfverse och konfirmera; och den 15 April 1676: att Kongl. Maj:t fann skäligen stad-fästa, konfirmera och bekräfta Christianstads välfångna privilegier, friheter och resolutioner, så att dess borgmästare, råd och menige borgerskap skulle och måtte obehindradt njuta och behålla allt det, som staden och menigheten till välfärd och bästa derutinnan författadt och begripet funnes efter deras rätta innehåll och förstånd. Vid jordrefning den 21 Oktober 1670 hade, enligt dervid fördt protokoll, åboarne å fiskeläget uppgifvit sig hafva sitt forum eller värneting i Christianstad, men att magistraten likväl gifvit dem tillstånd att, der någon gäldsak förekomme, den sjelfve rätta, i hvilket ändamål en man vore förordnad till ålderman, som sutte i Rätten med några så kallade "Stockemän"; att åboarne icke hade någon egendom eller jordbruk till sina hus, utan närde sig allena af fiskeri i Östersjön; att åboarne deraf gäfvit till magistraten i Christianstad landgille årligen tolf lispund torr torsk och till Kronan nio riksort om året, som kallades sommarskatt och emottoges af byfogden i Cimbrishamn, hvilken dervid gjorde räkning, samt att åboarne pretenderade att vara, såsom orden lyda: "deras egne och jordegande hus, hvilka de utaf och till hvar annan köpa och sälja, men kunde intet visa någon skriftlig åtkomst eller dokument derpå, utan har alltid så varit". I Kronans äldre jordeböcker upptoges Skillinge fiskeläge med anteckning om antalet åboar "utan ränta". Uti flera i slutet på 1600-talet och äfven i förra århundradet upprättade jordeböcker förekommer anteckning derom, att fiskeläget, som då bestod af 14 nummererade hus, svarade till Christianstads Rätt och gäfvit till Christianstads hospital 12 *Ltt* torr fisk och till Cimbrishamns grufveskatt 3 daler, som borgmästaren emottog. Någon handling funnes emellertid icke som tillförsäkrade hospitalet denna ränta, hvilken, så vidt räkenskaperna utvisade, icke heller dit ingått. Under den 26 Mars 1845 förordnade Kongl. Kammar-kollegium att de i jordeböckerna förekommande anteckningar, att Skillinge fiskeläges innevånare svarade till Christianstads Rätt, skulle derefter uteslutas från Kronans jordeböcker, såsom icke varande af beskaffenhet att hafva bort deruti inflyta. I anledning af anteckningen derom, att ett belopp af 3 daler utgjordes till Cimbrishamns grufveskatt, hade någon annan upplysning icke kunnat erhållas, än att vid Cimbrishamn i äldre tider blifvit bearbetade dels silfver- och dels blymalmstreck samt att privilegium för ett sådant af sednare egenskap under den 23 December 1724 utfärdades.

Twist har på sednare tiden uppstått, i anledning af Skillinge fiskeläges åboars yrkande att staden Christianstad samt dess borgmästare och magistrat måtte frändömas all rätt till den af fiskeläget utgående ränta och att åboarne för framtiden måtte få erlagga den i jordeboken utsatta ränta antingen till vederbörande hospital eller till Kronan m. m. Genom Kongl. Maj:ts nådiga Resolution den 11

December 1852 afgjordes slutligen denna i administrativ väg utförda tvist. Ut denna resolution förklarade Kongl. Maj:t, att enär åboarne å Skillinge fiskeläge icke förmått visa annan rätt till besittning af ifrågavarande kronolägenhet, än den som grundats å städjobref af borgmästaren i Christianstad, åt hvilken stad samma lägenhets nyttjande, brukande och bibehållande genom Konung Christian den IV:s år 1622 för staden utfärdade privilegier, intill dess annorlunda förordnades, upplåtits samt åboarne emot öfverenskomna vilkor vore af de innehafvande lägenheterna i besittning, kunde något afseende å åboarnes talan icke fästas; hvarjemte nådigt förklarande meddelades derom, att det likväl alltjemnt fortfarande berodde på Kongl. Maj:t att rörande fiskelägets brukande och nyttjande i en framtid förordna. I anledning häraf anhöllo åboarne å nämnda fiskeläge sedermera hos Kongl. Maj:t i underdånighet dels om skatteköp af den till fiskeläget hörande jord, dels ock om upphäfvande af den staden Christianstad enligt privilegierna tillagda dispositionsrätt i afseende å fiskeläget; men, sedan vederbörande häröfver blifvit hörda, förklarade Kongl. Maj:t medelst nådig resolution den 10 Februari 1868, att då staden Christianstad genom 1622 års privilegier fått sig, intill dess annorlunda förordnades, Skillinge fiskeläge till nyttjande, brukande och bibehållande upplåtet, samt anledning icke syntes vara för handen att, såsom åboarne begärt, till fördel för dem upphäffa berörda, staden vid dess grundläggning förunnade, sedermera vid särskilda tillfällen bekräftade och aldrig förverkade privilegier, i hvad de rörde nämnda fiskeläge, hvilket af staden innehades med samma rätt, som annan jord, hvilken blifvit denna stad, lika med många andra städer, donerad, och hvartill någon skatterätt icke kunde de till brukare derå af städerna antagne personer tillkomma, funne Kongl. Maj:t icke skäl att innehafvarnes af Skillinge fiskeläge ifrågavarande framställningar i nåder bifalla.

Å ifrågavarande fiskeläge äro, enligt uppgift, för närvarande bosatte 61 åboar, hvilka till borgmästaren i Christianstad årligen erlägga:

35 st. hvardera	4 R:dr	50 öre	157: 50.
14 " "	3 " "	25 "	42: —
5 " "	2 " "	25 "	11: 25.
1 "			2: —
6 " "	1 " "	50 "	9: —

tillhopa R:dr 221: 75.

förutom 10 R:dr såsom städja vid hvarje åbo-ombyte. Dessa afgifter äro dock icke för all framtid bestämda, utan kunna möjligen, på sätt förut egt rum, förhöjas. Den otrygghet, som ett sådant förhållande för åboarne å nämnda fiskeläge medför, synes Utskottet böra, såvidt möjligt är, afhjelpas. Enligt äldre stadganden var hafs- och saltsjöfisket utan särskild skatt upplåtet åt samtliga rikets inneånare, som deraf ville sig begagna, och å tillstötande skär egde dessa taga byggnadsplats för bodar, beredningshus m. m., som kunna behövas för fiskets idkande. Den tillfälliga omständigheten, att detta fiskeläge blifvit en stad tills vidare förunnadt, torde icke för all framtid böra beröfva åboarne å detta fiskeläge förmånen att beredas en lika tryggad ställning, som idkare af hafs- och saltsjöfiske i allmänhet, hvilka ned-satt sig å hafsskären. Det fortsatta innehafvandet af rätt för staden Christianstad till afgäld af ifrågavarande, 7 mil derifrån belägna och under Ingelstads Häradsrätt numera lydande fiskeläge synes Utskottet dessutom vara särdeles olämpligt. En reglering af förhållandet för framtiden torde äfven vara af billighet och rättvisa

påkallad. Då emellertid Utskottet icke är i tillfälle att uppgöra förslag för en sådan reglering, får Utskottet hemställa, det Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, om och på hvad vilkor en till tryggad besittning för Skillinge fiskeläges åboar ledande reglering må kunna åvägabringas samt till Riksdagen derom afåta nådig Proposition.

Stockholm den 25 April 1870.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arv. Fr:son Posse.

N:o 68.

Ank. till Riksd. Kansli d. 25 April 1870, kl. 5 e. m.

Memorial, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande Stats-Utskottets Utlåtande N:o 46, angående Kongl. Maj:ts nådiga Proposition i fråga om fortsatt utgifvande af teknisk-ekonomisk beskrifning öfver Statens jernvägsbyggnader.

(R. A.)

Vid föredragning af ofvanberörde Utlåtande har Första Kammaren bifallit Utskottets deri gjorda hemställan "att Riksdagen väl må lemna sitt bifall till Kongl. Maj:ts nådiga framställning att kostnaden för ifrågavarande verks fortsättande i hvad afses nordvestra, norra och östra stambanorna jemte sammanbindningsbanan genom Stockholm må utgå af jernvägsbyggnadsmedlen, äfvensom att den vid försäljningen af detta verk uppkommande behållning må användas till återbetalning af hvad å det i Riksgälds-kontoret anvisade förslagsanslag blifvit lyftadt; men att Riksdagen vid meddelandet af detta bifall måtte i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t behagade förordna, att arbetet skall fortsättas efter en mindre kostsam plan, än hittills, så att beskrifningen öfver de tekniska och ekonomiska detaljerna af de